

Samhällsansvar

Stockmanns grundvärden samt lednings- och handlingsätt skapar en grund för ansvarsfull verksamhet. Ansvar utgör ett av Stockmannkoncernens sex grundvärden och samhällsansvar utgör en del av Stockmanns normala långfristiga verksamhet. Stockmanns samhällsansvar riktar sig särskilt till koncernens egna anställda och miljön, produktsäkerhet samt till främjande av ansvarsfull importhandel.

Förverkligandet av samhällsansvar och utvecklingsarbetet som hänför sig till det styrs i koncernen av en åtta personers styrgrupp för samhällsansvar som leds av koncernens ekonomidirektör. Styrgruppens medlemmar representerar samtliga affärsenheter och viktigaste funktioner. Gruppen består av sakkunniga som står för koordineringen. Den har i uppgift att främja den målbild för samhällsansvar som Stockmanns ledningsgrupp fastställt, samt att förverkliga fastslagna policyn inom affärsenheterna. Gruppen bereder och uppdaterar principerna och policyna för samhällsansvar för ledningen, upprätthåller diskussion om ansvarsfull verksamhet och dess tyngdpunktsområden, svarar för anskaffning av rapportmaterial samt utvärderar förverkligandet av ansvarsfull verksamhet i koncernen.

Grunden för den praktiska verksamheten utgörs av koncernens grundvärden, målbilden för samhällsansvar som ledningsgruppen har godkänt samt olika verksamhetspolicyn. Uppföljningen av ansvar förverkligas bl.a. med hjälp av olika ekonomiska mätare samt mätare för miljöansvar och socialt ansvar, miljösystem och översikter av miljölagstiftningen, kvalitetsuppföljning av produkter och betjäning samt auditering av varuleverantörskedjan. Uppföljning och utveckling sker också i de finländska och internationella sammanslutningar och organisationer inom branschen i vilkas verksamhet Stockmann aktivt deltar.

Begränsningar av rapporten

Stockmann utger för sjätte gången avsnittet om samhällsansvar i sin årsberättelse. Stockmann vill öppet informera om sitt samhällsansvar till intressentgrupperna. Vid sidan av årsberättelsens avsnitt om samhällsansvar ges information också på Stockmanns webbsidor, intranät och i personaltidningarna.

Rapporteringen täcker hela koncernens verksamhet. Samhällsansvarsrapporteringen har uppkommit internt inom bolaget. De ekonomiska nyckeltalen är tagna ur den lagstadgade bokföringen och många av miljöansvarets nyckeltal bestyrks i anslutning till ISO 14001-certifieringar. Nyckeltalen har redovisats enligt samma principer som tidigare rapporteringsår.

Stockmann iakttar bokföringsnämndens (KILA) allmänna anvisning om bokföring, beräkning och presentation av miljöaspekter i bokslutet. De internationella Global Reporting Initiative (GRI) mätarna har till lämpliga delar tillämpats genom att välja de mätare som är väsentliga med tanke på Stockmanns verksamhet. Analysen iakttar trepelarmodellen som GRI tillämpar, i vilken ansvar granskas sett ur synvinkeln av ekonomiskt ansvar, socialt ansvar och miljöansvar.

Utvecklingen under år 2007

Under år 2007 fortsatte utvecklingen av samhällsansvarsverksamheten i enlighet med de planerade och fastställda riktlinjerna. Under året skedde många förändringar i miljö-

VIKTIGA HÄNDELSER INOM SAMHÄLLSANSVAR VID STOCKMANNKONCERNEN

- 1991** Koncernens första miljöprojekt inleddes i varuhusgruppen.
- 1992** Stockmanns Sesto-dagligvarubutiker firade ett miljötemaår.
- 1994** Stockmann publicerade för första gången sina miljövärden.
- 1996** Stockmanns bilgrupp fungerade som pilot i Bilbranschens centralförbunds Miljöprogram för bilbranschen. I Sesto-butikerna genomfördes ett utvecklingsprojekt för miljöverksamhet under åren 1996–1999.
- 2000** Stockmann var med om att grunda SER-Tuottajayhteisö ry som sköter återvinning av el- och elektronikskrot.
- 2001** Helsingforsvaruhuset fick ett miljösystem som gäller hela varuhuset. Stockmann anslöt sig till Centralhandelskammarens nätverk för ansvarsfull importhandel.
- 2002** Koncernen inledde ett samhällsansvarsprojekt som resulterade i att Stockmann betydligt ökade sina satsningar på frågor som hänför sig till samhällsansvar. Koncernens nya miljöpolitik som godkänts av Stockmanns styrelse publicerades. Ett kapitel om samhällsansvar ingick för första gången i årsberättelsen år 2002.
- 2003** Stockmanns varuhuskedja i Finland beviljades miljöcertifikatet ISO 14001.
- 2004** Ansvar fastställdes som ett av Stockmanns grundvärden.
- 2005** Stockmann anslöt sig till den europeiska samarbetsorganisationen för social kvalitetsövervakning BSCI. Projekt för planering av samhällsansvar. Koncernens ledningsgrupp godkände målbilden för samhällsansvar.
- 2006** Stockmann valdes till det europeiska indexet för hållbar utveckling Kempens SNS Smaller Europe SRI.
- 2007** Stockmann deltog i ett utvecklingspartnersamarbetsprojekt som riktade sig till Vietnam. I projektet auditerades varuleverantörer i enlighet med BSCI-modellen. Delaktighet i LTT-Tutkimus Oy:s översikt av samhällsansvarsrapportering.

lagstiftningen och dess myndighetsbehandling som krävde uppföljning, praktisk planering samt förberedelser.

1.1.2008 startade det riksomfattande retursystemet för plastflaskor med pant. Systemet baserar sig på lagen om accis på vissa dryckesförpackningar och statsrådets förordning om retursystem för vissa dryckesförpackningar. Grundandet av pantsystemet är frivilligt samarbete mellan myndigheter och delägarna i Suomen Palautuspakkaus Oy (PALPA). PALPA:s uppgift är att sörja för och främja återvinning av dryckesförpackningar med pant. PET-plasten (polyetentereftalat) som används i returflaskorna utgör en utmärkt returråvara för många ändamål. Syftet med systemet är att minska på uppkomsten av avfall och deposition av det på avstjälningsplatsen samt energiåtervinning av avfall. Under år 2007 krävde processen i anslutning till starten av återvinningssystemet och dess förberedelser bakgrundsarbete, investeringar i utrustning och

		2007	2006
Omsättning	mn euro	1 398,2	1 300,7
Rörelsevinst	mn euro	125,2	129,5
Vinst före skatter	mn euro	119,4	128,9
Dividender*	mn euro	75,2	72,1
Direkta skatter	mn euro	31,1	24,3
Material- och serviceanskaffning	mn euro	791,2	773,6
Löner och arvoden	mn euro	181,9	167,9
Pensionsutgifter	mn euro	26,3	24,4
Personalkostnader	mn euro	15,8	12,3
Utgifter för utbildning av personalen (exklusive direkta lönekostnader)	mn euro	1,2	1,2
Personal i medeltal		11 161	10 069
Antalet deltidsanställda i medeltal		5 182	4 729
Antal aktieägare		39 137	40 198
Beviljade donationer	mn euro	0,1	0,1
Erhållna sysselsättningsstöd	mn euro	0,3	0,3

* Styrelsens förslag till bolagsstämman

systemändringar samt utbildning av personalen.

Stockmann inledde i slutet av året de i EU:s förordning om biprodukter förutsatta förberedelserna för statistikföring av mängden obearbetat animaliskt avfall (REE) och bearbetat övrigt animaliskt avfall (MEE) och genomförande av egenövervakning i butikerna som ett led i varuhusens normala kvalitets- och miljöarbete.

EU:s nya kemikalieförordning Reach (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals) trädde i kraft 1.6.2007. En förordning om förverkligande av enhetlig klassificering och märkning av kemikalier är under beredning. Den förväntas bli färdig i början av sommaren 2008. Stockmann tillsatte hösten 2007 en projektgrupp som har i uppgift att utreda till vilka delar förordningen påverkar Stockmanns verksamhet och vilka åtgärder Stockmann måste vidta med anledning av den.

Under år 2007 förekom fall där problem upptäcktes i säkerheten hos produkter som finns på marknaden, exempelvis leksaker. I syfte att trygga kundsäkerheten har detaljhandeln ett centralt ansvar för förhindrande av sådana produkter från att komma in på marknaden. Under året deltog också Stockmann i tillbakadragning av felaktiga produkter och gick ut med information till kunderna.

Förstklassig kundbetjäning och bra kundtillfredsställelse är viktiga för Stockmann. Stockmann för en aktiv dialog med sina kunder och mottar årligen ca 38 000 kundresponsbrev. Därtill tar butikerna dagligen emot respons från kunderna. Kunderna och konsumenterna visar ökat intresse också för hur Stockmann sköter miljöfrågor och vill få mera information om det. Förfrågningar om miljöfrågor registreras också i Stockmanns kundresponsystem. Stockmann följer även med kundtillfredsställelsen med hjälp av olika mätare.

Stockmann deltog på hösten i rapporteringsöversikten Miljö & Samhällsansvar 2007 som verkställdes av LTT-Tutkimus Oy. I översikten utvärderades organisationernas externa ansvarsrapportering, dvs. information som presenterades i årsberättelsen och på internet samt rapport- och datainsamlingssystemets förmåga att producera information om ekonomiskt och socialt ansvar samt miljöansvar. Syftet med deltagandet var att utveckla rapporteringen samt få en oberoende parts åsikt om nuläget för koncernens ansvarsrapportering och dess utvecklingsmål. Respons från översikten och utvecklingsidéer som ingick i den har utnyttjats i rapporteringen år 2007.

Ekonomiskt ansvar

Med ekonomiskt ansvar avses uppfyllande av ägarnas avkastningsförväntningar, erbjudande av stadigarande arbetsplatser till de anställda, skapande av nya arbetsplatser, betalning av skatter samt skapande av ekonomisk välfärd i samhället överlag. Detaljhandeln bidrar för sin del till skapandet av denna välfärd. Stockmann är en betydande arbetsgivare och skattebetalare, avsevärd inköpare av produkter, byggherre, investerare samt samarbetspartner. Konkurrenskraft och ett starkt ekonomiskt resultat skapar möjlighet att satsa på utveckling av personalens och samhällets välfärd. Socialt ansvarsfull verksamhet skapar i sin tur en stark grund för företagets ekonomiska tillväxt.

Stockmann är med i de holländska investeringsbolagen Kempen Capital Managements och SNS Asset Managements index Kempen SNS Smaller Europe SRI för hållbar utveckling. Företagen i indexet anses i sin affärsverksamhet uppnå höga etiska, sociala och till miljöskydd relaterade kriterier.

Stockmann donerar årligen medel för allmännyttiga ändamål. Målet med donationerna är att understöda bildning, kultur, samhällsprojekt och välgörenhet samt främja medicinsk forskning och forskning inom andra vetenskapsområden på såväl riksomfattande som lokal nivå.

Miljöansvar

Affärsenheternas miljöarbete baserar sig på koncernens miljöpolitik som Stockmanns styrelse har godkänt. Stockmann har i enlighet med sin miljöpolitik förbundit sig att främja och stöda förverkligandet av principerna för hållbar utveckling i affärsverksamheten.

Stockmann är med som grundande medlem i SERTY ry som är en förening för producenter inom el- och elektronikbranschen. SERTY koordinerar återvinningen av medlemsföretagens el- och elektronikapparater samt avfallshantering i Finland i enlighet med principerna för EU:s producentansvar. Som ett led i den riksomfattande EE-återvinningen erbjuder Stockmannvaruhuset och Hobby Hall sina kunder i Finland möjlighet att returnera sin gamla hushållsmaskin för återvinning i samband med leveransen av en ny.

Stockmann är medlem i Förpackningsbranschens Miljögister PYR Oy, som bistår sina medlemsföretag och myndig-

heterna på ett sådant sätt att skyldigheterna enligt EU:s förpackningsdirektiv och Finlands lagstiftning uppfylls. Genom att ingå ett avtal med PYR överför företaget producentansvarsskyldigheterna för de av företaget till marknaden levererade förpackningarna på producentsammanslutningen.

Varuhusgruppen

Samtliga Stockmannvaruhus i Finland har miljösystem som är certifierade i enlighet med ISO 14001-standarden. Ett certifierat miljösystem utgör en garanti för att miljöfrågor beaktas på ett helhetsbetonat sätt. Målet med miljöarbete är att minska på belastningen av miljön bl.a. genom fästande av uppmärksamhet vid förebyggande av uppkomsten av avfall och återvinning av det avfall som bildas, effektivisering av energiförbrukning, samt beaktande av miljöaspekter i beslut om inköp och sortiment. Varuhusens miljösystem byggdes upp och certifierades under åren 2002–2003. Det nuvarande certifikatet gäller till oktober 2009. Certifikatet ISO 14001 är frivilligt och visar att Stockmann utvecklar sitt miljöarbete över den lagstadgade miniminivån.

Certifieringen som utfördes av Bureau Veritas Certification täcker funktionerna i Stockmannvaruhusen i Finland och Akademiska Bokhandels butikerna samt varuhusgruppens gemensamma inköps- och lagerfunktioner i Sockenbacka i Helsingfors. Inom de certifierade funktionerna arbetar 5 000 anställda. Interna och externa tidsbestämda utvärderingar som hänför sig till certifikatet utförs årligen och i dem verifieras om verksamheten uppfyller de krav som standarden ställer. Under år 2007 utfördes interna auditeringar vid samtliga varuhus och kontors- och lagerlokalerna i Sockenbacka samt externa auditeringar i varuhusen i Helsingfors, Östra centrum och Hagalund samt kontors- och lagerlokalerna i Sockenbacka.

I anknytning till varuhusens miljösystem har de viktigaste miljöaspekterna identifierats och direktiv om miljöfrågor utarbetats samt mål uppställts. Samtliga organisationsnivåer bär ansvaret för att verksamheten iakttar direktiven om miljöfrågor. I anknytning till miljösystemen har också mätare för uppföljning av verkningarna på miljön utarbetats. Resultaten och verksamheten enligt målsättningarna utvärderas årligen vid ledningens inspektioner.

Stockmanns varuhusgrupp deltog år 2007 i Tekniska högskolans projekt Sustainable Management Tools for Supply Chains (SuMaTo) för informationsinsamling och egenövervakning av dagligvaruhandelns energi- och avfallsfrågor. Projektet som finansierades av Päivittäistavara-ry (PTY) hade som mål att skapa enhetliga verktyg för ansvarsfullt ledarskap för företagen som deltog i projektet. Det omfattade insamling av bakgrundsdata, planering av system för datainsamling, fallstudier samt förverkligande av instruktioner för egenkontroll, utbildning och information. Projektet gav företagen klara direktiv om energi- och avfallsfrågor och mätare för styrning av verksamheten. Dessutom möjliggjorde projektet produktion av tillförlitlig och jämförbar information i realtid som PTY kan utnyttja för intresseövervakning, myndighetssamarbete samt handelns externa information.

På varuhusens Delikatessavdelningar och andra ställen som säljer färdigmat har ända sedan år 2005 använts bionedbrytbara BioWare-portionsskåp som ett led i arbetet som syftar till att förebygga uppkomsten av avfall i varuhusen. I början av år 2007 ersattes också bakelselådorna med en miljövänligare, komposterbar låda. Vidare ingår många ekoprodukter och rätt-

Stockmanns och Hobby Halls kunder kan, om de så önskar, vid köp av en ny hushållsapparat returnera den gamla för återvinning.

visemärkta produkter i Stockmann Delikatess omfattande sortiment och i varuhusen säljs miljömärkta produkter.

Hobby Hall

Hobby Halls miljöansvar betonas särskilt i valet av förpacknings- och katalogmaterial eftersom bolaget årligen anskaffar och förbrukar en avsevärd mängd förpackningsmaterial. År 2007 skickade Hobby Hall 19 miljoner kataloger och sammanlagt 1,7 miljoner paket till sina kunder. Alla kataloger och förpackningsmaterial är tillverkade av miljövänligt, återvinnbart material. På varuleverantörerna ställs krav beträffande materialen och olika förpackningsmaterialalternativ kartläggs kontinuerligt. Miljöutredningar har erhållits av alla materialleverantörer och utredningarna upprepas om materialtillverkan byts ut. I förpackningsmaterialen används också återvinningsmaterial. Under år 2007 avstod Hobby Hall dessutom från kuvert och följebrev i postningen av stamkundskataloger och en del av katalogerna trycktes på lättare papper.

Hobby Halls näthandel har redan i flera år uppvisat en tillväxt och år 2007 uppgick den redan till 57 procent av distanshandeln (43 procent år 2006). Näthandeln förväntas i framtiden fortsättningsvis öka betydligt. Den ökande andelen näthandel minskar distanshandelns miljöbelastning eftersom varorna beställs elektroniskt i stället för att sända kuponger. När näthandelns andel växer förflyttas också produktutbudet i allt högre grad till näthandeln och antalet kataloger som behöver tryckas förväntas gradvis minska.

Hobby Halls lagerfunktioner har koncentrerats till logistikcentret i Vinikby. Hobby Hall har redan i flera år lyckats minska på mängden förpackningsmaterial, särskilt kartong, som används i lagret. Det har varit möjligt genom att oftare sända produkter i leverantörens förpackningar samt förpacka flera beställda produkter i en kombinationsförpackning. Under år 2008 skall antalet produktuppsamlingsplatser i lagret

ökas märkbart. Förändringen gör det möjligt att öka mängden kombinationsförpackningar och göra transport och hantering av produkter i transportkedjan effektivare, vilket för sin del bidrar till att minska på den skadliga inverknings på miljön. Hobby Hall saknar egna transportfordon, i stället sänds alla försändelser till kunderna via Itella Abp (posten).

Sortering och återvinning av avfall utgör ett av områdena som miljöarbetet vid Hobby Hall fokuseras på. Avfallskategorier som sorteras i lagren och butikerna är energi-, pappers- och kartongavfall, blandat avfall samt el- och elektronikskrot. Belastningen på miljön har under de senaste åren minskats ytterligare genom effektivare utnyttjande av avfallspressar. År 2004 gav en tömning av kartongpressen 1,5 ton avfall, då samma press år 2007 gav i genomsnitt 4,5 ton avfall på en gång. Effektivt utnyttjande av pressar sparar avsevärt på kostnaderna för avfallstransporter och på miljön. Effektiviteten i sorteringen uppföljs hela tiden och personalen deltar regelbundet i miljöutbildning i syfte att upprätthålla en bra sorteringsnivå.

Återvinningen av el- och elektronikskrot i anslutning till distanshandeln i hela Finland fungerar väl. Förfarandet där man mottar el- och elektronikskrot av kunderna i samband med köp av en ny apparat täcker hela distanshandeln i Finland samt Hobby Halls samtliga butiker, inklusive butiken i Tallinn.

Seppälä

Miljöskyddsarbetet utgör en del av det dagliga arbetet i Seppäläs omfattande kedja och personalen har ett väsentligt ansvar för förverkligande av miljöansvaret.

Seppälä satsar på minskning av sin miljöbelastning bl.a. genom att regelbundet följa upp sorterings- och återvinningsmöjligheterna i sina samtliga butiker i Finland. Seppäläs butiker är huvudsakligen belägna i köpcentra där miljö- och avfallshanteringsfrågor i dag är väl beaktade. Då butiks nätet i utlandet utvidgades, kartlade Seppälä under år 2007 möjligheterna till återvinning och sortering i butikerna i Baltikum och Ryssland. I de utländska butikerna tillämpas lokal lagstiftning och praxis för avfallshantering. Kartläggningen visade att man inte har fäst särskilt mycket uppmärksamhet vid sortering och återvinning i Baltikum och Ryssland och att möjligheterna till sortering och återvinning avviker från motsvarande möjligheter i Finland. Vidare framgick det av kartläggningen att butiker belägna i köpcentra har de bästa sorteringsmöjligheterna på alla marknader. Det finns mycket som kan utvecklas också i

butikerna som är belägna i köpcentra. Seppälä kommer i fortsättningen att följa med även de utländska butikernas sorterings- och återvinningsmöjligheter och utvecklingen av dessa.

Verksamhetsanvisningar gällande sortering och återvinning har utarbetats för butikerna. I syfte att minska miljöbelastningen har Seppälä regelbundet anordnat sorteringskurser både i huvudkontoret och i logistikcentralen som en del av miljöprogrammet för kontorsarbete som bolaget själv har utvecklat. Återvinning och sortering fungerar planenligt med tonvikten på personalens eget ansvar.

Miljöansvar återspeglas också i Seppäläs relation till varuleverantörer. Seppälä har utarbetat detaljerade samarbetsanvisningar för sina varuleverantörer om bl.a. förpackning av produkter och användning av kemikalier. Genom anvisningarna vill man undvika överförpackning av produkter samt inverka på leverantörernas val av förpackningsmaterial och förpackningsrutiner samt undvika användningen av vissa kemikalier. Genom dessa åtgärder har det samtidigt varit möjligt att förkorta produkternas hanteringstider och omsättningshastighet samt avlägsna onödiga hanteringsfaser. I samarbetsanvisningarna tas vidare upp ansvarsfull importhandel och Seppäläs arbete för att främja den.

Lindex

Stockmann förvärvade den svenska modekedjan Lindex i december 2007. Information om Lindex miljöarbete och åtgärder för främjande av ansvarsfull importhandel kan man bekanta sig med i bolagets samhällsansvarsrapport på webbplatsen www.lindex.se.

Avfallshantering och energi

Avfall och energiförbrukning ger upphov till de största miljöbelastningarna i Stockmannkoncernens verksamhet. Den av Stockmann förorsakade direkta miljöbelastningen är relativt liten. Även om den egna verksamheten har liten inverkan på miljön förbättras Stockmanns miljöprestationsförmåga genom kontinuerligt utvecklingsarbete, sortering av avfall samt förbättring av energieffektiviteten.

En av de väsentligaste frågorna vid minskning av affärsenheternas miljöbelastning är avfallssortering och effektivisering av den. Avfallet sorteras på uppkomststället, dvs. i lager, varuhus och butiker. Avfall som sorteras är energi- och bioavfall, blandat avfall samt problemavfall, kartong, papper, metall

AVFALLSHANTERING ton

	Varuhuset, Finland			Varuhuset, utlandet			Hobby Hall*			Seppälä*			Totalt**		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Återvinnbart avfall															
Energiavfall	1 233	1 275	1 070	1	0	1	59	55	71	28	28	26	1 320	1 358	1 169
Kartong	1 945	1 924	1 565	502	292	391	290	328	256	350	319	283	3 087	2 862	2 495
Papper	183	183	165	0	0	0	29	31	47	47	43	17	259	256	229
Plastfilm, glas	33	12	5	28	25	0	16	13	8	0	0	0	77	50	14
Metall	38	40	39	0	0	0	8	10	10	0	0	0	46	50	49
Bioavfall	1 754	1 769	1 513	95	77	170	10	10	8	15	14	4	1 873	1 870	1 695
Avstjäpningsavfall															
Blandavfall	357	332	324	3 176	2 614	3 109	29	9	22	9	8	5	3 570	2 962	3 460
Problemavfall	9	5	10	0	0	38	1	0	2	0	1	7	9	6	56
Totalt	5 552	5 540	4 691	3 800	3 009	3 708	440	455	425	449	412	342	10 241	9 415	9 165
Återvinning, %	93	94	93	16	13	15	94	98	95	98	98	97	65	70	62

I fall då exakt information inte funnits tillgänglig har mängden uppskattats. Återvinning, % = återvinnbart avfall / avfall totalt x 100. Återvinning = materialets återanvändning och utnyttjande av dess energiinnehåll.

* Hobby Halls siffror inkluderar funktionerna i Finland, Seppäläs siffror inkluderar huvudkontorsfastigheten och hanteringscentralen.

** Utan Lindex.

ENERGIFÖRBRUKNING	El (MWh)			Värme (MWh)			Vatten (m ³)		
	2007	2006	2005	2007	2006	2005	2007	2006	2005
Varuhusgruppen, Finland	61 224	58 323	62 311	19 073	21 304	33 160	119 253	116 283	104 554
Varuhusgruppen, utlandet	31 615	23 517	39 638	12 148	4 485	7 620	75 697	58 867	61 115
Hobby Hall*	4 553	4 179	4 045	3 321	3 166	2 190	3 381	3 296	3 433
Seppälä*	1 153	1 318	1 234	753	799	574	2 191	2 120	2 668
Övriga	839	937	203	328	775	175	783	805	3
Totalt	99 384	88 274	107 432	35 623	30 528	43 719	201 305	181 371	171 773

* Hobby Halls siffror inkluderar funktionerna i Finland, Seppäläs siffror inkluderar huvudkontorsfastigheten och hanteringscentralen.

Stockmanns koldioxidutsläpp år 2007 var uppskattningsvis ca 40 750 ton.

samt elektronikskrot. Energi- och bioavfall samt papper, kartong och metall levereras till avfallshanteringsanläggningar, problemavfall till problemavfallsanläggningar och blandat avfall till avstjälningsplatser.

Insamlingen av folie- och krympplast, vars pilotprojekt inleddes i en del av varuhusen i Finland och i lagret i Sockenbacka år 2006, fortsätter under år 2008. Insamlingen av folie- och krympplast främjar återvinningsgraden av avfall, vars andel av koncernens verksamheter i Finland är hög, 95 procent. I verksamheterna i utlandet är återvinningsgraden av avfall 16 procent. Årliga mål har uppställts för avfallshanteringsverksamheten och resultaten av verksamheten uppföljs regelbundet.

Affärsplatsernas varierande praxis beträffande avfallshantering begränsar till en del möjligheterna till en gemensam rapportering om avfallshantering. De lösningar som butikerna i köpcentra har är ofta beroende av centrumens avfallshanteringsystem och dessutom avviker kommunernas bestämmelser om avfallshantering från varandra. I koncernens utlandsverksamheter verkställs återvinning i enlighet med lokala bestämmelser och återvinningsmöjligheter. Till utmaningarna inom de närmaste åren hör förenhetligande av den växande utlandsverksamhetens sortering och avfallshanteringspraxis samt rapporteringen om den tillsammans med koncernens övriga enheter.

Inom detaljhandelsbranschen utgör miljökatastrofer och utsläpp i vattendragen inte väsentliga miljöaspekter och sannolikheten för dem är mycket liten.

Koncernens energiförbrukning består av elektricitet, fjärrvärme och vatten. Energiförbrukningen som rapporteras förorsakas i första hand av belysning och nedkylning av butiks-, lager- och kontorslokaler samt av elapparater som används i dem. Fastighetsfunktionens mål är att skapa energi- och kostnadseffektiva temperatur-, ventilations- och belysningsförhållanden som stöder affärsverksamheten. I utvecklingen av verksamhetsförhållandena beaktas också faktorer som påverkar personalens hälsa och kundernas trivsel, exempelvis luftkvaliteten inomhus. Stockmann rapporterar nu för första gången om koldioxidutsläppen som dess funktioner ger upphov till.

Koncernens elförbrukning år 2007 var ca 99 400 MWh (2006: ca 88 300 MWh)¹. Som en följd av en expanderande verksamhet och medförande ökad energiförbrukning, inleddes våren 2007 en koncernomfattande kampanj för att spara el. Kampanjens mål är att informera om åtgärder för att spara el och få personalen att tänka igenom sin elförbrukning med hjälp av små förändringar i handlingssätten. Som ett led i elsparkampanjen deltog varuhusgruppen i Motivias årliga energisparvecka i oktober 2007. Motiva är ett av finska staten ägt bolag som verkställer ett program för främjande av energispa-

rande samt utnyttjande av förnybara energikällor.

År 2007 uppgick den totala vattenförbrukningen till 201 305 kubikmeter (2006: 181 371 kubikmeter)¹. Merparten av vatten förbrukas i varuhusens restaurang-, köks- och sanitetslokaler. Heltäckande information om utlandsverksamhetens energiförbrukning och avfallshantering är inte till alla delar tillgänglig. I rapporterna om energiförbrukning ingår inte bränsle som används i transport- och andra fordon. Stockmann har inte ett betydande antal transportfordon. Bolaget har med anledning av bilskatten och den kommande ändringen i lagstiftningen gällande fordonsskatt beslutat att i fortsättningen betala dieselskatten på personalens tjänstebilar. Genom beslutet vill man minska koldioxidutsläppen från bolagets bilar.

Socialt ansvar

Stockmann är med som grundande medlem i organisationen Transparency Finland rf, som främjar verksamhet som motverkar korruption. Takorganisationen Transparency International har verksamhet i 90 länder. Koncernens kraftigt ökande internationella verksamhet ställer också utmaningar på verksamhet som bekämpar korruption. Koncernens utgångspunkt i alla situationer är att verksamheten i alla länder följer koncernens grundvärden och instruktioner och iakttar lokala lagar och bestämmelser.

Ansvarsfull importhandel

Stockmanns sociala ansvar sträcker sig förutom till bolagets egen personal indirekt även till arbetsförhållandena för dem som är anställda i varuleverantörernas leveranskedja. Stockmann har inga egna fabriker eller produktionsanläggningar, utan produkterna köps från producenter i Europa och Asien. Som ett led i ansvarsfull verksamhet kräver Stockmann ansvarsfull importhandel av produkternas varuleverantörer och importörer.

Stockmann är ett stort företag i Finland, men i globalt perspektiv är företaget en ganska liten aktör. Därför samarbetar Stockmann aktivt med andra handelsgrupper såväl i Finland som internationellt i syfte att utveckla ansvarsfullhet i hela varuleveranskedjan.

Åtgärder som främjar ansvarsfull importhandel har varit föremål för målmedveten utveckling redan i flera år. Stockmann är med i nätverket för ansvarsfull importhandel som koordineras av Centralhandelskammaren. Medlemmarna i nätverket är butiksföretag, livsmedels-, kläd- och skotillverkare samt importörer. Stockmann har förbundet sig att befrämja de etiska principerna för ansvarsfull importhandel som nätverket har fastställt. Därutöver har Stockmann förbundet sig vid den internationella varuhusorganisationen IADS:s (International

Utvecklingssamarbetsprojektet i Vietnam

Stockmann är med i ett treårigt utvecklingssamarbetsprojekt "Pilot Business Social Compliance Initiative on Labour Standards & Social Responsibility Among Selected Vietnamese Supplier & Sub-contractor Companies to the Finland Retail Sector" som riktar sig till Vietnam. Projektet koordineras av Finlands Fackförbunds Solidaritetscentral (SASK). Förutom importföretag deltar även Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC i projektet. Projektet finansieras till huvuddelen med utvecklingssamarbetsmedel från Finska staten.

Association of Department Stores) principer för ansvarsfull importhandel. IADS:s principer motsvarar till stor del de principer som tillämpas av Centralhandelskammarens nätverk för ansvarsfull importhandel.

Stockmanns affärsgrupper tillämpar koncernens egen förbindelse "Commitment to Social Responsibility in Importing" som baserar sig på FN:s deklARATIONER och Internationella Arbetsorganisationen ILO:s avtal. Varuleverantören förbinder sig bl.a. att motverka utnyttjande av barnarbetskraft, tvångsarbetskraft och diskriminering samt garanterar arbetarna trygga arbetsförhållanden och en tillräcklig lön.

Stockmann anslöt sig vid början av år 2005 till den europeiska samarbetsorganisationen för social kvalitetsövervakning Business Social Compliance Initiative (BSCI). BSCI är ett gemensamt revisionssystem för varuleverantörer som utvecklats av europeiska företag, fackföreningsrörelser och organisationer och som styrs av Foreign Trade Association (FTA) i Bryssel. I februari 2008 hade BSCI över ett hundra medlemsföretag från tio olika länder. Förutom Stockmann är fyra andra finländska företag medlemmar.

Vidare tillämpar Stockmann i tillverkningen av sina egna märken BSCI:s Code of Conduct, som förutom de ovan nämnda grundläggande rättigheterna och principerna i arbetslivet handlar om miljöfrågor.

BSCI har som målsättning att förbättra varuleverantörernas arbetsförhållanden samt göra övervakningen av varuleverantörer entydigare och enhetligare. Det viktigaste i systemet är den egentliga auditeringen, dvs. inspektion av arbetsförhållanden och anställningsvillkor som utförs av en utomstående befullmäktigad revisor. BSCI-auditeringar utförs av samma certifieringsinstitut som gör SA 8000-auditeringar och därför kan

Vietnamesiska projektpartners är Vietnams arbetsministerium, fackförbund och centralhandelskammare. Projektet administreras av de australiska fackförbundens utvecklingsorganisation Apheda. Projektets mål är att förbättra de vietnamesiska varuleverantörernas arbetsförhållanden och personalens ställning genom att utbilda företagsledningen och personalen samt anordna externa auditeringar.

Projektets pilotfas inleddes år 2005 med bildandet av en lokal styrningsgrupp samt utbildning för representanter för målbolagen, personalen och projektets stödorganisationer. I slutet av år 2006 utförde utomstående forskare undersökningar av arbetstillfredsställelsen. Varuleverantörföretagen genomförde på basis av undersökningarna en självutvärdering och förberedde sig för sin första BSCI-auditering. Auditeringarna inleddes våren 2007. Företagen gjorde upp planer för förbättring av den egna verksamheten på basis av den första auditeringen. När planerna har förverkligats står den andra auditeringen i tur. I oktober anordnades i Ho Chi Minh ett interimseminarium om projektet, där man gick igenom hur projektet har framskridit, resultaten av arbetstillfredsställelsenkäterna och de utförda auditeringarna samt hur projektets följande faser framskrider.

Stockmanns vietnamesiska varuleverantörer har inom ramen för projektet under år 2007 auditerats i enlighet med BSCI-modellen. Förutom Stockmann deltar också bl.a. Stockmanns delägda bolag, den viktiga varuleverantören Tuko Logistics Oy i projektet.

företaget, om det så önskar, gå vidare till SA 8000-certifiering. En auditering som utförs av en utomstående expert utgör en garanti för att systemet är transparent och pålitligt.

BSCI-auditering handlar om en långfristig process. Den inleds med varuleverantörens självutvärdering vars syfte är att i förhand utreda eventuella brister som kommer fram i auditeringen och korrigerar dem före auditeringen. Efter auditeringen skall företaget korrigerar eventuella brister som upptäckts vid utvärderingen och den första auditeringen följs senare av en ny auditering. Antalet BSCI-auditeringar uppgår till sammanlagt 3 007, och år 2007 utfördes totalt 1 587.

BSCI har också arbetsgrupper. Stockmann är med i arbetsgruppen System Implementation som har i uppgift att förbättra utnyttjandet av BSCI i företagen, förbättra BSCI:s verksamhet i varuleverantörskedjan samt utveckla förbindelserna till auditeringsföretag.

BSCI har tidigare koncentrerat sig på textil- och skotillverkare, men BSCI:s verksamhetsfält utvidgades år 2006 att omfatta även livsmedelsproduktion. I och med detta inleddes auditeringar av primärproduktionen år 2007. Stockmann köper största delen av sina livsmedel från finländska Tuko Logistics Oy som anslöt sig till BSCI i fjol.

BSCI anordnar "workshops" för varuleverantörerna där varuleverantörerna får information om systemet och motiveras till att ansöka om BSCI-auditering. År 2007 anordnades BSCI-workshops i Kina. Varuleverantörer som Stockmann anlitar deltog också i tillställningarna.